

מסורת הש"ס

א) כלים פ"ח מ"ח ירושלמי שבת פ"ב ה"ג: 3.) (בימותא.) ירושלמי יומא פ"ד ה"ה ה' ובעיני' ר'אש השנה' לג., ויקרא יג נד

הגהות הב"ח

א) גמ' בפתוס משילשה על שלשה לל"ל וכן בסמוך וכן בנש"י:

גליון הש"ס

גמ' משום שנאמר לא יקריע יומא דף עב ע"ח):

שינויי נוסחאות

א) מינה הוא נמחק (ש"מ: ב) נקובו כלי אמר כו' (ש"מ: ג) מ"ל דנקיב ליה כשורש קטן (פ"ריה: ס"א דרציף ליה מוצרי: ס"א שניקב במוצרי משקה (ש"מ: וע' בש"ג בנש"י: ד) כלי אמר רחמנא והא לאו (ש"מ: ה) דרציף ליה מוצרי (ש"מ: והגריב וכן ברש"י: ו) שבעת (מחתי:) וכן בסמ"ח ז) ס"א ה"ג נקובו כלי אמר וכן דנקיב והא לאו כלי דנקיב ליה כשורש קטן, וארכא למ"ד במס' שבת שזוהו שיעור נקיבתו לטור ומהו עניין כלי הוי לקבל ויתום: פוחתו כלי אמר רחמנא כו', והסמך כלפניו (מחתי:) וסמכ"ב: ח) הגויסא שתיבה כמותה כפריס הוא קי נקובו כלי אמר רחמנא ולאו כלי הוא דרציף ליה רחמנא אמר ר"ל בעול וכו' (בנ"י: ט) שפחתו מקיש (ש"מ: י) מ"ל בכותב (צ"ק: ור' אבות ג': יא) פ"ל לְבַד (עשרי-וש"י: יב) בש"מ טקף ומו גרטיקן, וסמך וחתל: יג) ושלש על שלש לל"ל (ד"ר חזקוני: יד) ראויא כו' שהיה מטומאתו כו' (כ"ה ברש"י טס: טז) ואין זו קשר איה (תוס' חזקין ענ י"א): טז) ומסיים תנאי ה"ל"ש (וחלין קב ע"ל) לכן דין הוא שטבת הטל, אַל כּלל אחר שכל קרע וקרע חזי לקטולי טומאה למה שהיו באילו נגמר כל קרע וקרע (ד"ה כבן מרלי געילן: יח) שלש ולהכי קאמר דטהור לגמור דאצי"ג (תוס' חזקין טס: יט) וקרע נקיע עד רוב הטלית והוי באילו נגמר כל קרע וקרע עד סופו ובגין (תוס' חזקין טס: כ) ולבגי דם חטאת (הגרי"ב: כא) מטהר כבד כפשי"ח: כב) דשבת ולא כמי פפשי"ח: כג) דפירש שיתקן הפחיתא (הרי"ק: כד) כקטריע וכו' כן היה חשוב בגד כו' (חלוףי גיטאות: כז) ל"ל אותו (ש"מ: כח) ע"י בש"י געל אלו: ז) כו' לחומתו בויחזק הדיק בשעת (ש"מכ"י: כ) ס"א אב' גמי משיחין (ש"מכ"י: כח) המרק עב הוואר מעמיד (ש"מ צ"ק: כט) קחשיב שם לענין (צ"ק: ל) מינה דבעינן נמחק (ש"מ: לא) צוק"י ה"ל"ש שבת שם מוסף, ואצי"ג דעני יחדה לשיבחה לא הוי מיוחדת לעשירים. ענ"ש: לב) אומה ה"ר"ש מקיים הגויסא ע"ש (הגרי"ב:)

שיטה מקובצת

תור"ח (מעט הקדמ) לא שני ור"ף י"ח ליה שזקף דף פנים. ר"ב ופסוקים ור"ב ר"ל שנקובו כלל (הר"פ ז'י: ב"ש: בא"ב (בסוף) וא' הוה אמינא דשערי ויתום מדרבנן הוה יחל. עד פ"ט ש"ח"ה דשח' שם קטן מועיל לטומאה למפרע ושעור ויתום שם אלא יח טמא ממלן ולהכי (הר"פ ז"י: ב"ש:)

מדרבנן. גזירה דילמא לא אחיא למיקרע רובה אכל מדאורייתא טהורה ומותר להכניסה משום מלות כיצום: א) נראה צעני שחסר מן הספרים ח) דגבי כלי חרס לא שיך לשנויי דמרלף ליה מרלף והאי שינויא גבי כלי נחשת הוא והכי פריך פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי

הוא בשעת מריקה ושטיפה: ומשני **דלף ליה מרלף.** אחר שפוחתו ט) מכין עליו בקורנא ומחזרו וחזר שם כלי עליו וגבי כלי חרס איכא למימר דניקבו דמתניתין צמויא ח) משקה ליטהר ועדיין כלי הוא לקבל ויתום במס' שבת בפרק המלניע (דף סה:) **מעיל.** של בגדי כהונה שניתו עליו דם חטאת וינא חוץ לקלעים ונטמא מכנים מקום הדם לפנים: **נפחוס משלש על שלש.** שאינו מכנים שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי איפשר לקורעו ולהכניסו משום שנאמר לא יקרע: **העצים.** הנה עב: **והרין.** פלטנר"א יא) שאינו ארוג: אין צהן **משום שלש על שלש.** דלאו לנבישה חזו ולאו לתקן צהן חלוק אלא לישב עליו ונריך שלשה על שלשה ומעיל עב הוא כדק"ל בסדר יומא (דף עא:) חוטנן כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש ויכנים: **אגב אצוהו.** כשהוא מחובר בצגד חשוב ג' על ג' **דידיה: והא צעי.** דם חטאת שצעה סממנים השנויין במס' נדה (דף קא:) לענין כחמים רוק חפל ט) ומי רגלים ומתר וצורית ואהל וקמוניה ואשלגן והכי מעיילינן מי רגלים לעזרה ואמתת' קפריך: **ומראוס נגעיס.** שהזיקה הכחזו נגעי בגדים לכיצום דכתיב א וכצטו את אשר צו הנגע: **ותניא.** בפיטוס הקטרת (כריתות ג.) שאין מכניסין מי רגלים למקדש: הכי

וקרע ט) שקרע עד רובה של טלית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופו וכגון שלא שיר בטלית צאותו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שיר הוי טמא מדרבנן כדמסקינן הכא והוה תימיה מ"ש דלענין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשיר צה כדי מעפורת ולבגי ט) חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא [כו' נקובו כו'] [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה צבדי שורש קטן והשמת א"כ לאו כלי הוא שהרי מטהר כא) מטומאתו ונראה לפרש כיוון שמעיל לו ייחוד לאותו בגד ששיר צו כדי מעפורת שלא הדביל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהנא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיוון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרנ"ף ליה מרנ"ף אין לפרש כמו רלפניהו מרנ"ף דפ"ק דשבת טא) (דף טז:) פ"י שיתקן הפחיתא שמכה עליו בקורינוס ומחזרו וחזר שם כלי עליו דל"כ בגד גמי לשיני הכי שחזר ומפרו לאחר שקרעו טא) אלא ע"כ הוא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורנ"ף ליה היינו שהופך דל פנים לזר חוץ וזר חוץ לזר פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומיטהר בכך מטומאתו וקלמ תימיה מה שיך צאותו ט) שיעור דשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בצוק המלניע (שבת דף טז:) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו צויתם אכל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככונם משקין ובקונטרס פירש ט) דשורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבתו ליטהר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דלמוראי הוא בצוק המלניע (שם דף טז:) דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפלגי לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"ח) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין ככונם משקה ומיהו גם לאותו פ"י קשה דמתני' היא צמס' עוקלין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פחיל פליגי ליחשב פתח צתסם כלים אכל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקין שהרי מבשלין צו חטאת ויש צו מרק ולכן שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי לזה דגרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לכן ולכן מטיילן אותו לחומרא ט) כזיתים היינו בשעה ששניחים צו משקין אין מניחין צו אוכלין וכשמניחין צו אוכלין אין מניחין צו משקין אלא ט) שמניחין צו אוכלין פני עזמן ומשקין בפני עזמן אכל הכא בקדירה שמבשלין צה צשר שעשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורה ככונם משקה משום דלכתי ראו לנצל צה שיכול להניח צשר כנגד הנקב וגם המרק כח) שהאור מעמיד המרק שלא ינא לכן שיעורה בשורש קטן והאי דלא קאמר בצוק המלניע (שבת דף טז:) שם מדות ככלי חרס משום דמנה וז של שורש קטן קחשיב טא) (הוה לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"ח) האילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור ויתום דצעין ט) מדרבנן הוה יחא דקאמר גבי בגד אכל מדאורייתא אס ניקב בשורש קטן טהור:

מועיל שנשמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומבבסו. בצוק כירה (שבת דף מז.) גבי בגד עניים לעניים משמע מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ציד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דתנן (כלים פרק כו מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא צעניים אכל צעשירים צעי שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אלא מההיא דעבין והרמין והשמת למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא צפ' צמה מדליקין (שבת דף כו:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליג צין עניים לעשירים לא צקרא ולא צשמעתא ואומר ר"ת דלענין טומאת מת ושרץ אין חילוק צין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דצעי שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס צייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה והאפילו ייחד בטלה דעתו לא) ועוד הביא ר"ת ראייה דצטומאת מדרס הוא דמפלגי צין עניים לעשירים דבמס' כלים (פרק כו מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין צעשירים איירי דאי צעניים הו תנן בפרק (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין צהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משניות שצ' צהן אע"פ שאין צהן שלש על שלש ודומה שהוא טעות סופר ט): **מבניסו פחות משלש.** אפילו למאן דלומר צריש כל הפסולין (עיל דף נב:) ציאה צמקלת שמה ציאה שאני בגד הואיל ויכול לחותכו לא חשיב כאילו נכנס כולו: **והא בעי שבעה סבבגין.** פ"י בקונטרס דלמתניתין פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלריש לקיש דוקא פריך דאיירי צבגדי כהונה צהדיא אכל מתני' איכא לאזקומה צבגדי הדיוט שיכול להעביר ולכנס ע"י לפון אכל מעיל דכהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י לפון משום דלמרינן צמסכת נדה (דף סב.) דלפילו צצעה גמי מעצר מיהו אמילתא דרבה צר אצוה גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעיס צריכין ז' סממנין [נמין] הוה מצי לאקשויי הוה אין מכניסין מי רגלים למקדש:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

צה.

לז א ב מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה כא:
לח א מ"י שם הלכה כ:
לב ד מ"י פרק כ"ב מהל' כלים הלכה ב:
ב ה מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:
בא ו מ"י (פ"ח) [פ"י] מהל' טומאת צרעת הלכה ה:
בב ז מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:

תורה אור השלם

1. ויקרה פי ראשוו בתוכו שפחה ויקרה לפיו כיבוי מעשה ארג כפי תוקף ויקרה לו לא יקרע: שמות כח, לב

מוסף רש"י

למקדש. שצטורה היו מפטמין (בריותו א:)

לעוי רש"י

פלטנר"א פלטנר"א. לָבָד.

ליקוטים

שיך לעני' קודם אסורים נמצא שהשלוחים אינם אסורים אצי"ג דאית להו רירא עכ"ז לא עבדי לישבה מכ"ש חטי ושערי דלית בהו חזא מנייהו לית בהו רירא ולא עבדי לישבה ולכן מותרים. א"כ מ"ט ככת הרמב"ם ז"ל דחייב משום תולדות וזרע. ובאמת קושיות זו מרפסא אגורי ומשום הכי לא כתב הטור דין זה ולא שאר גדולי המורים. והרוב צ"ע. והתימה על מהוריק"א ז"ל שפיראית מקום הוא לנו ומקומנו איפסא מוכח וזה פשוט. אשר ע"כ לעניין מה שנסתפקנו בענין שריית מנזקים כיוון דחטי ושערי דשיך בהו וזריעה טפי לא מצינו להם מקום לאסור לסוגית הגמ'. מ"מ ראו לאסור הואיל ונפק מפניהו דרב הרמב"ם ז"ל, אבל הובי דלא לזיזי עלה שריית צעוקים לית בהו רירא ולא שיך בהו לישבה אצי"ג דחטי ושערי ג"כ לא שיך בהו מ"מ בכך הורה זקן הרמב"ם ז"ל לאסור, ואולי איהו מקום מצא או ברייתא או תוספתא הילכך יש לחוש לרוביו אבל דלא להוסיף עלה. נאם הצעיר יום טוב צהלון (מהרש"ץ מלך פ סמן טט):

שאין מכניסין מי רגלים למקדש. יש מפרשים מי רגלים ממש וגנאי הוא להכניס בעזרה. ויש מפרשים עשב שכן שמו ומפני השם שהוא גנאי לא היו לוקחין אותו. חוס (שמעון כהנאות): כתב הכלבוי יש מפרשים מי רגלים, מעין אחד הוא ששמו מי רגלים, ואי אפשר לומר מי רגלים ממש וחלילה וחס לפרש כן כי שבוש גדול וטעות גמור הוא, אם מכת סברא או מכת גמרא. מכת סברא מה העיר כבוד יש מכת השם מי רגלים שיש למים אלו של מעין זה אם לא יוכר ולא יפקד כלל השם מי רגלים על אלו מים בכניסתן למקדש. אם מכת גמרא הלא גמרא ערוכה בפרק דם חטאת מפרש אותו מי רגלים ממש מדפריך התם על המשנה דקתני דם חטאת שניתו על בגד שטעון כבוס והא בעי דם חטאת שבעה סמנים השנויים בספסכת נדה בפרק האשה שהיא עושה כהן כתם אחד מנייהו מי רגלים ואי אפשר לומר מי רגלים ממש כמפרש התם במשנה ובגמרא מי רגלים שהחמיצו תנא כמה חצותן שלשה ימים ואם הם של זקן או של ילד כו' וממילא הך מי רגלים דהבא בפטום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש אלא מעין א' ששמו מי רגלים והכי פריך הגמרא אם אין מכניסין למקדש אפילו מים זכים ועלולים של מעין ששמו מי רגלים מפני הכבוד. אבאי לו ראייה מבוראת ומבוררת שאין להוסיב עליה בשום מום דמי רגלים דהבא בפטום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש מדברי ירושלמי פי' טורף בקלפא דקאמר והלא מי רגלים יפון לה אלא שאין מכניסין רוח רע לעזרה מפני הכבוד, ומדקאמר אלא שאין מכניסין רוח רע אלאמא דמי רגלים ממש קאמר אבל אם לא מפני הכבוד לא היו מניחין מלושות במי רגלים מפני ריחן רע שהיו הלוכות ריחן רע ומניה עד סמני הקטורת (ובא עכע כריתות טס):

עין משפט ונר מצוה